

Dia Internacional per a Conscienciar sobre el Desarmament i la No Proliferació.

Introducció:

Cada 5 de març celebrem el Dia Internacional per a Conscienciar sobre el Desarmament i la No Proliferació. Amb la creació de les armes atòmiques la humanitat es va enfrontar a un nou desafiament, un que va suposar un nou paradigma. Per primera vegada en la història, els éssers humans havíem creat una arma capaç d'acabar amb la nostra pròpia existència. Actualment existeixen 9 països amb capacitat nuclear, malgrat que el 90% de les armes nuclears segueixen en mans de les dues superpotències de la Guerra Freda (els Estats Units i Rússia), la qual cosa crea una perillosa situació i la necessitat que tots els actors, a tots els nivells (Estats, organismes internacionals, ONG's, societat civil...), cooperin i treballin junts.

" L'home va inventar la bomba atòmica, però cap ratolí en el món construiria un parany per a ratolins".

-Albert Einstein

Com deixa clar la frase anterior, atribuïda al científic alemany Albert Einstein (que va col·laborar en el descobriment de la bomba atòmica), amb la creació d'aquestes armes de destrucció massiva la humanitat es va constrènyer, es va atrapar en el seu propi "parany per a ratolins": com evitar el seu ús. La solució, o, més ben dit, la sortida d'aquest parany, resulta tan difícil que després de gairebé 80 anys seguim atrapats en aquesta. Al mateix Einstein, que es va penedir al llarg de la seva vida d'haver col·laborat en la creació de la bomba atòmica, també se li atribueix una altra frase, una on deia que la manera de contrarestar el poder destructiu d'aquestes armes era senzillament amb la Pau.

La major concentració de la història a favor del Desarmament i la no Proliferació, que va reunir a 1 milió de persones a Central Park el 12 de juny de 1982. Font: International Campaign to Abolish Nuclear Weapons (ICAN)

El Desarmament i la no Proliferació són el camí

En el 1968, en plena Guerra Freda, es va signar el Tractat de no Proliferació Nuclear (TNP). Aquest Tractat va recollir per primera vegada la necessitat que cap Estat més, dels que ja posseïen armes nuclears abans del Tractat, les desenvolupés. A més es va recollir que les potències nuclears existents es comprometessin a no augmentar els seus arsenals nuclears, i fins i tot a anar reduint-los a poc a poc. També, i molt important, s'inclou la figura de les “salvaguardes”: una sèrie de mecanismes de supervisió i d'intercanvi d'informació pensat per a crear un clima de confiança mútua entre les parts.

Per desgràcia el TNP mai va arribar a complir el seu propòsit, fins i tot després d'haver estat ratificat per la gran àmplia majoria de la comunitat internacional, atès que no ha estat capaç d'evitar que nous països aconseguissin adquirir armes nuclears (l'Índia, el Pakistan, Corea del Nord, Israel...) així com propiciar un desarmament efectiu dels arsenals nuclears existents.

El president Lyndon B. Johnson (dreta.) observa cómo el secretario d'Estat Dean Rusk firma el Tractat de no Proliferació Nuclear (TNP) en 1968. (© Corbis/Getty Images)

Malgrat haver fracassat en els termes en els quals havia estat establert, si que resulta un punt d'inflexió que il·lustra la voluntat de la humanitat de desfer-se d'aquesta amenaça. El camí per a superar aquest “dilema del presoner” ha de ser el de la construcció de marcs de cooperació, de la creació de salvaguardes i d'intercanvi constant d'informació entre els principals actors; extrapolar aquestes idees al món real sovint resulta en desastre, però malgrat no aconseguir l'objectiu final del Desarmament i la no Proliferació cada intent ens aporta un valuós coneixement de com continuar avançant.

La situació actual

Al gener de 2023 el conegut com a “Relotge de l'Apocalipsi” va moure les seves manetes fins als 90 segons per a la “mitjanit” (el final dels temps). Aquest mesurador de l'estat del món és producte del Butlletí de Científics Atòmics, els quals s'han basat, entre altres coses, en la pandèmia de la COVID-19, el canvi climàtic i sobretot l'actual Guerra d'Ucraïna.

La volta de la guerra a Europa ha despertat una gran preocupació i ha fet saltar totes les alarmes davant la possibilitat, per remota que sigui, de l'ús d'armament atòmic en el transcurs del conflicte. Els líders polítics involucrats no estan sabent gestionar el perill que suposa aquesta qüestió, i a vegades han actuat de manera irresponsable o temerària en emprar les armes nuclears com a objecte d'amenaça.

En les últimes setmanes hem estat testimonis de la suspensió del Tractat New Start entre Rússia i els Estats Units, la qual cosa resulta una notícia nefasta i un pas enrere en la lluita pel control i la desaparició de les armes nuclears.

Mirant cap al futur

Per desgràcia la perspectiva que la política de Desarmament i no Proliferació reverteixi aquesta tendència d'estancament, o fins i tot de retrocesos, vist el panorama actual, resulta molt improbable. Per això resulta tan necessari reivindicar un dia com el d'avui,

un dia en què les persones i la societat civil del món sencer exigeixi als seus líders un major compromís en el llarg camí que encara falta recórrer per a acabar amb la gran amenaça que suposen les armes nuclears.

Adrià Serrano Montserrat

Llicenciat en Ciències Polítiques i de l'Administració
i estudiant de Màster en Relacions Internacionals,
Seguretat i Desenvolupament

Referències bibliogràfiques:

- *El 'reloj del fin del mundo' sitúa a la humanidad más cerca del apocalipsis que nunca.* (2023, 24 enero). *El País*. <https://elpais.com/ciencia/2023-01-24/el-reloj-del-fin-del-mundo-situa-a-la-humanidad-mas-cerca-del-apocalipsis-que-nunca.html>
- Pavlishak, A. (2023a, febrero 21). Putin suspende el último acuerdo con EE UU para el control de armas nucleares. *El País*. <https://elpais.com/internacional/2023-02-21/putin-advierte-de-que-llevara-la-guerra-en-ucrania-hasta-el-final-no-se-puede-vencer-a-rusia-en-el-campo-de-batalla.html>

Publicat per

Associació per a les
Nacions Unides
a Espanya
United Nations Association of Spain

Amb el suport de

**Generalitat
de Catalunya**

ANUE no fa necessàriament com a seves les opinions expressades pels seus col·laboradors.